

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Господарське процесуальне право»

Рівень вищої освіти	Бакалавр
Освітня програма	Право
Заняття:	II семестр 2020-2021 н.р.
Лекції	2 години на тиждень згідно розкладу
Семінарські	1 година на тиждень згідно розкладу
Кількість кредитів	4
Мова викладання	Українська

Інформація про викладача

Прізвище, ім'я, по батькові	Ільющенко Ганна Володимирівна
Наукова ступінь	Кандидат юридичних наук
Наукове звання	Доцент
Посада	Доцент кафедри цивільного, господарського та екологічного права НТУ «Дніпровська політехніка»
Контакти	Роб.тел. 0562-756-09-91; моб: 050-9402084, 096-0921333
E-mail	iliushchenko.anna@gmail.com Iliushchenko.H.V@nmu.one
Профайл	http://cgp.nmu.org.ua/ua/vykl.php
Персональна сторінка	https://scholar.google.com.ua/citations?user=4fkqchwAAAAJ&hl=ru
Консультації	ауд.10/314, 2 години на тиждень (згідно графіку індивідуальних консультацій, що розміщений на інформаційному стенді кафедри)
Місце	Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», кафедра філософії і педагогіки, 49005 м. Дніпро, пр. Дмитра Яворницького, 19; 10 корпус, 3 поверх, ауд. 314
Онлайн-консультації	електронна пошта (щоденно, окрім вихідних і святкових днів) iliushchenko.h.v@nmu.one

1. Анотація до курсу

Вивчення курсу «Господарське процесуальне право» дозволяє визначити актуальні проблеми теоретичного та прикладного характеру господарського процесуального права України, виявити недосконалість правового регулювання господарсько-процесуальних відносин, дослідити основні прийоми і способи вирішення правозастосовних проблем у сфері господарського судочинства, виробити навички щодо правового аналізу та наукового обґрунтування напрямів удосконалення діючого господарського процесуального законодавства України.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Господарське процесуальне право» є: оволодіння навичками використання державної мови й правничої термінології у професійній діяльності в сфері господарського судочинства; засвоєння здобувачами вищої освіти необхідного обсягу систематизованих знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, інших компетентностей, що формують юридичне мислення у господарському процесі; набуття умінь і навичок щодо застосування теоретичних правових знань у практичних ситуаціях, а також знань щодо самостійної роботи, необхідних для подальшого поглиблення й своєчасного оновлення професійних юридичних знань, умінь і навичок, формування правосвідомості та правової культури у майбутніх працівників ділової еліти, юристів у сфері господарсько-процесуальних відносин.

Завдання курсу:

- 1) розуміти зміст та особливості сучасних проблем правового регулювання господарських процесуальних відносин;
- 2) оволодіти термінологією з досліджуваного наукового напрямку;
- 3) засвоїти основні правові механізми вирішення проблем господарського процесуального права теоретичного та прикладного характеру.

3. Результати навчання

визначати склад та зміст господарсько-процесуальних відносин, орієнтуватися в особливостях правового регулювання господарського судочинства
своєчасно визначати проблеми правового регулювання господарсько-процесуальних відносин і, керуючись нормами діючого законодавства України, вирішувати питання захисту прав та інтересів суб'єктів господарювання
складати проекти різних господарсько-процесуальних та інших документів, що забезпечують участь та захист прав учасників господарських відносин у господарському процесі, правильно використовуючи державну мову й правничу термінологію, будувати свою діяльність на принципах, що закріплені в діючому господарсько-процесуальному законодавстві

тлумачити чинне господарське процесуальне законодавство та правильно застосовувати його при вирішенні практичних завдань, аргументуючи власну точку зору щодо прийнятого рішення
вміти працювати з інформацією з різних джерел, звітністю, статистичними даними та іншою документацією у сфері господарського судочинства, будувати свою діяльність на принципах, що закріплені в діючому господарському процесуальному законодавстві
застосовувати норми господарського процесуального законодавства в питаннях, пов'язаних з розглядом та вирішенням господарських спорів, а також в інших практичних ситуаціях під час захисту порушених прав та охоронюваних законом інтересів суб'єктів господарювання
складати претензії, відповіді на претензії, позовні заяви, відзиви на позов, відповідь на відзив на позов, заперечення відповідача, зустрічні позови та інші заяви по суті справи у господарському процесі, а також інші господарсько-процесуальні документи
застосовувати отримані знання при прийнятті рішень в конкретних ситуаціях з питань господарського процесуального права
вирішувати господарські спори, що можуть виникати під час здійснення, управління господарською діяльністю та виконання господарських зобов'язань

4. Структура курсу

ЛЕКЦІЇ
1. Поняття, принципи та джерела господарського процесуального права.
2. Господарські суди в судовій системі України. Досудове врегулювання господарських спорів.
3. Юрисдикція господарських судів: визначення та види. Предметна, суб'єктна, інстанційна та територіальна юрисдикція.
4. Склад господарського суду. Учасники господарського процесу. Учасники справи та інші учасники судового процесу.
5. Докази та доказування у господарському процесі. Засоби доказування у господарському судочинстві.
6. Процесуальні строки. Судові витрати. Судовий збір.
7. Поняття та види позовів у господарському процесі. Засоби процесуального захисту відповідача від позову.
8. Позовне провадження. Розгляд справи по суті у суді першої інстанції.
9. Перегляд судових рішень в апеляційному порядку. Перегляд судових рішень в касаційному порядку. Перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами.
10. Особливості виконання судових рішень у господарських справах. Судовий контроль за виконанням судових рішень. Відновлення господарським судом втраченого судового провадження.

Семінарські заняття відповідно до тем прочитаних лекцій
1. Поняття, принципи та джерела господарського процесуального права.
2. Господарські суди в судовій системі України. Досудове врегулювання господарських спорів.
3. Юрисдикція господарських судів: визначення та види. Предметна, суб'єктна, інстанційна та територіальна юрисдикція.
4. Склад господарського суду. Учасники господарського процесу. Учасники справи та інші учасники судового процесу.
5. Докази та доказування у господарському процесі. Засоби доказування у господарському судочинстві.
6. Процесуальні строки. Судові витрати. Судовий збір.
7. Поняття та види позовів у господарському процесі. Засоби процесуального захисту відповідача від позову.
8. Позовне провадження. Розгляд справи по суті у суді першої інстанції.
9. Перегляд судових рішень в апеляційному порядку. Перегляд судових рішень в касаційному порядку. Перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами.
10. Особливості виконання судових рішень у господарських справах. Судовий контроль за виконанням судових рішень. Відновлення господарським судом втраченого судового провадження.

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

Спеціально обладнана проектором аудиторія 10/307 для проведення лекційних та семінарських занять.

До технічних засобів навчання відносяться інформаційно-комунікаційні засоби та персональні комп'ютери (гаджети). Для навчання необхідно мати гаджети зі стільниковим інтернетом.

Активованій акаунт університетської пошти (student.i.p.@nmu.one) на Офіс 365. Дистанційна платформа Moodle.

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Шкали оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти НТУ «ДП»

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити ЄКТС навчальної дисципліни зараховується, якщо здобувач вищої освіти отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП».

6.2. Засоби діагностики, що надаються здобувачам на контрольних заходах у вигляді завдань для поточного та підсумкового контролю, формуються шляхом конкретизації вихідних даних та способу демонстрації дисциплінарних результатів навчання.

Види засобів діагностики та процедур оцінювання для поточного та підсумкового контролю дисципліни подано нижче.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
Навчальне заняття	засоби діагностики	процедури	засоби діагностики	процедури
Лекції	контрольні завдання за кожною темою	Усне опитування, бліц-опитування, виконання завдань під час лекцій методи евристичних питань, мозкового штурму, діалогового спілкування	підсумкове тестування у формі контрольної роботи (КР)	визначення загальної кількості балів за результатами поточних контролів; підсумкове тестування у формі КР під час заліку за бажанням здобувача вищої освіти
Семінарські заняття	контрольні завдання за кожною темою або індивідуальне завдання	усне опитування, тестування, виконання завдань під час семінару виступ-презентація, робота в малих групах, реферат/ ессе/ наукова доповідь виконання завдань під час самостійної роботи		

6.3. Здобувачі вищої освіти можуть отримати підсумкову оцінку з дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного контролю та самостійної роботи складатиме не менше 60 балів.

Під час поточного контролю лекційні заняття оцінюються шляхом опитування та визначення якості виконання контрольних конкретизованих

завдань за кожною темою навчальної дисципліни. Семінарські заняття оцінюються якістю виконання контрольних або індивідуального завдання та виступу на занятті за певною темою.

За наявності рівня результатів поточних контролів з усіх видів навчальних занять не менше 60 балів, підсумковий контроль здійснюється без участі здобувача вищої освіти шляхом визначення середньозваженого значення поточних оцінок.

Поточна успішність також складається з успішності за оцінки за роботу на семінарських заняттях (оцінюється 10 занять, участь у занятті максимально може принести здобувачу вищої освіти 5 балів). Отримані бали на семінарських заняттях та бали за самостійну (індивідуальну) роботу (максимально 20 балів) додаються до оцінки з підсумкової (тестової) контрольної роботи в кінці семестру (30 балів) та є підсумковою оцінкою за вивчення навчальною дисципліни. Максимально за поточною успішністю здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

Підсумкове оцінювання (якщо здобувач вищої освіти набрав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку)	Диференційований залік відбувається у письмовій формі, складається з 20 тестових запитань. Правильна відповідь на запитання тесту оцінюється у 5 балів. Максимальна кількість балів за диференційований залік: 100
---	--

Незалежно від результатів поточного контролю кожен здобувач вищої освіти під час заліку має право пройти підсумкове тестування у формі КР, яка містить питання, що охоплюють ключові дисциплінарні результати навчання. Кількість конкретизованих завдань КР має відповідати відведеному часу на виконання. Кількість варіантів КР має забезпечити індивідуалізацію завдання. Значення оцінки за виконання КР визначається середньою оцінкою складових (конкретизованих завдань) і є остаточним.

6.4. Критерії оцінювання за роботу на семінарських заняттях:

10 семінарських занять оцінюються максимально у 5 балів кожне, причому:

5 балів – відповідність еталону, наведення прикладів з додаткової літератури;

4 бали – відповідність еталону, правильна мова викладення матеріалу, помилки в граматиці та/або орфографії;

3 бали – зміст відповіді має стосунок до предмету запитання, проте не відповідає еталону, містить суттєві граматичні та орфографічні помилки, які ускладнюють розуміння тексту або викривляють зміст повідомлення;

2 бали – наявність текстової відповіді, яка не відповідає еталону, та/або не має стосунку до предмету запитання, містить суттєві граматичні та орфографічні помилки, які ускладнюють розуміння тексту або викривляють зміст

повідомлення;
0 балів – відсутність відповіді.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності. Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі).

У разі порушення студентом академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика.

Студенти повинні мати активовану університетську пошту.

Обов'язком студента є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки на Офіс 365.

Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком студента є робота з дистанційним курсом «Господарське процесуальне право» (www.do.nmu.org.ua)

Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту.

7.3. Політика щодо перескладання.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4. Відвідування занять.

Для студентів денної форми відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, відрядження, які необхідно підтверджувати документами у разі тривалої (два тижні) відсутності. Про відсутність на занятті та причини відсутності студент має повідомити викладача або особисто, або через старосту. Якщо студент захворів, ми рекомендуємо залишатися вдома і навчатися за допомогою дистанційної платформи. Студентам, чий стан здоров'я є незадовільним і може вплинути на здоров'я інших студентів, буде пропонуватися залишити заняття (така відсутність вважатиметься пропуском з причини хвороби). Практичні заняття не проводяться повторно, ці оцінки неможливо отримати під час консультації. За об'єктивних причин (наприклад,

міжнародна мобільність або в період епідемій) навчання може відбуватись дистанційно - в онлайн-формі, за графіком, погодженим з викладачем.

7.5. Бонуси. Студенти, які регулярно відвідували лекції (мають не більше двох пропусків без поважних причин) та мають написаний конспект лекцій отримують додатково 2 бали до результатів оцінювання до підсумкової оцінки.

7.6. Участь в анкетуванні. Наприкінці вивчення курсу та перед початком сесії студентам буде запропоновано анонімно заповнити електронні анкети (Microsoft Forms Office 365), які буде розіслано на ваші університетські поштові скриньки. Заповнення анкет є важливою складовою вашої навчальної активності, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни «Господарське процесуальне право».

8. Ресурси і література

1. Основні нормативні акти:

1.1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України, 23.07.1996, № 30, ст. 141

1.2. Акти міжнародного права:

1.2.1. Угода про порядок взаємного виконання рішень арбітражних, господарських та економічних судів на територіях держав-учасниць Співдружності: Угода, Міжнародний документ СНД, від 06.03.1998

1.3. Закони:

1.3.1. Господарський процесуальний кодекс України від 06.11.1991 № 1798-ХІІ в ред. Від 03.10.17 р. // Відомості Верховної Ради України, 11.02.1992, № 6, ст. 56

1.3.2. Цивільний кодекс України 16.01.2003 № 435-IV // Відомості Верховної Ради України, 03.10.2003, № 40, ст. 356; Голос України, 12.03.2003, № 45; Інформаційний бюлетень НКРЕ, 2003 р., № 7; Офіційний вісник України, 28.03.2003, № 11, ст. 461, стор.7

1.3.3. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 № 1618-IV // Відомості Верховної Ради України, 08.10.2004, № 40, ст. 492, стор.1530, 40-42; Голос України, 18.05.2004, № 89; Урядовий кур'єр, 14.07.2004, № 130; Офіційний вісник України, 07.05.2004, № 16, ст. 1088, стор.11,

1.3.4. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.16 р. // Відомості Верховної Ради України, 2016, N 31, ст. 545.

1.3.5. Про виконавче провадження: Закон України від 21.04.1999 № 606-XIV // Відомості Верховної Ради України, 18.06.1999, № 24, ст. 207; Урядовий кур'єр, 03.06.1999; Офіційний вісник України, 28.05.1999, № 19, стор.194

1.3.6. Про прокуратуру: Закон України від від 05.11.1991 № 1789-ХІІ // Відомості Верховної Ради України, 31.12.1991, № 53, ст. 793; Голос України, 11.12.1991

1.3.7. Про судову експертизу: Закон України від 25.02.1994 № 4038-ХІІ // Відомості Верховної Ради України, 12.07.1994, № 28, ст. 232; Голос України, 21.04.1994

1.3.8. Про судовий збір: Закон України від 8 липня 2011 року № 3674-VI: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: // <http://www.rada.gov.ua/>

1.3.9. Про міжнародний комерційний арбітраж: Закон України від 24.02.1994 № 4002-ХІІ, // Відомості Верховної Ради України, 21.06.1994, № 25, ст. 198; Голос України, 20.04.1994\

1.3.10. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23.06.2005 № 2709-IV // Відомості Верховної Ради України, 12.08.2005, № 32, ст. 422, стор.1278; Голос України, 29.07.2005, № 138; Урядовий кур'єр, 31.08.2005, № 163; Офіційний вісник України, 05.08.2005, № 29, ст. 1694, стор.48, код 33145/2005

1.3.11. Про міжнародні договори України: Закон України від 29.06.2004 № 1906-IV // Відомості Верховної Ради України, 10.12.2004, № 50, ст. 540; Голос України, 03.08.2004, № 142; Урядовий кур'єр, 18.08.2004, № 155; Офіційний вісник України, 17.09.2004, № 35, ст. 2317, стор.11, код 29955/2004; Президентський вісник, 27.08.2004, № 26

1.4.підзаконні акти:

1.4.1. Про ліквідацію апеляційних господарських судів та утворення апеляційних господарських судів в апеляційних округах: Указ Президента України № 454 від 29.12.17 р. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: // <http://www.rada.gov.ua/>

1.4.2. Про виконання рішень господарських судів: Лист Національного банку від 25.04.2003 № 25-11/578-3089

1.5.постанови, інші рішення, роз'яснення судів (Конституційного, Верховного тощо):

1.5.1. Про судову експертизу в кримінальних і цивільних справах: Постанова Верховного Суду України від 30.05.1997 № 8

1.5.2. Про судову практику у справах про злочини проти власності: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 6 листопада 2009 р. № 10 // ВВСУ. – 2009. – №12.

1.5.3. Про визнання неправомірними дій та спонукання виконати певні дії: Постанова Вищого господарського суду від 07.02.2008 № 6/192 .

1.5.4. Про визнання недійсним договору страхування: Постанова Вищого господарського суду від 06.02.2008 № 21/206-07-6894.

1.5.5. Про визнання недійсним договору, зобов'язання повернути майно, зобов'язання скасувати реєстрацію права власності: Постанова Вищого господарського суду від 04.02.2008 № 44/168пд.

1.5.6. Про виселення та повернення нежитлового приміщення: Постанова Вищого господарського суду від 04.02.2008 № 30/146.

1.5.7. Про визнання недійсними договорів гарантії, іпотеки, застави: Постанова Вищого господарського суду від 31.01.2008 № 24/483.

1.5.8. Про стягнення коштів: Постанова Вищого господарського суду від 30.01.2008 № 4/372.

- 1.5.9. Про зобов'язання укласти договір: Постанова Вищого господарського суду від 24.01.2008 № 53/77-07.
- 1.5.10. Про визнання недійсним договору оренди, додаткових угод до нього та виселення: Постанова Вищого господарського суду від 24.01.2008 № 16-8-6-30-9/336-05-9443.
- 1.5.11. Про зобов'язання вчинити дії та стягнення коштів: Постанова Вищого господарського суду від 24.01.2008 № 24/721.
- 1.5.12. Про розірвання договору та стягнення коштів: Постанова Вищого господарського суду від 24.01.2008 № 10/370-07.
- 1.5.13. Про стягнення коштів: Постанова Вищого господарського суду від 23.01.2008 № 13/99.
- 1.5.14. Про застосування наслідків недійсності нікчемного правочину: Постанова Вищого господарського суду від 23.01.2008 № 2-26/12573-2006.
- 1.5.15. Про спонукання продовжити дію договорів оренди: Постанова Вищого господарського суду від 22.01.2008 № 2/682.
- 1.5.16. Про розірвання договору оренди: Постанова Вищого господарського суду від 17.01.2008 № 44/237пд.
- 1.5.17. Про усунення перешкод у здійсненні права користування земельною ділянкою: Постанова Вищого господарського суду від 17.01.2008 № 18/324-07.
- 1.5.18. Про витребування майна із чужого незаконного володіння: Постанова Вищого господарського суду від 17.01.2008 № 8/476.
- 1.5.19. Про спонукання укласти "договір про порядок висвітлення діяльності Херсонської обласної ради на сторінках газети "Наддніпрянська правда": Постанова Вищого господарського суду від 15.01.2008 № 20/175.
- 1.5.20. Про визнання сумлінним набувачем, про визнання права власності і про спонукання до укладення охоронного договору: Постанова Вищого господарського суду від 15.01.2008 № 2-8/2800-2007.
- 1.5.21. Про припинення юридичної особи: Постанова Вищого господарського суду від 15.01.2008 № 17/137.
- 1.5.22. Про усунення перешкод в здійсненні підприємницької діяльності: Постанова Вищого господарського суду від 15.01.2008 № 2-8/7349.1-2007.
- 1.5.23. Про зобов'язання узгодити межі землекористування та підписати акт встановлення та узгодження меж земельної ділянки: Постанова Вищого господарського суду від 15.01.2008 № 43/130пн.
- 1.5.24. Про зобов'язання укласти договір: Постанова Вищого господарського суду від 14.01.2008 № 32/479.
- 1.5.25. Про визнання права власності та звільнення з-під арешту майна: Постанова Вищого господарського суду від 14.01.2008 № 44/313пн.
- 1.5.26. Про визнання права власності на майно та звільнення з-під арешту: Постанова Вищого господарського суду від 14.01.2008 № 44/446пн.
- 1.5.27. Про визнання недійсними установчих документів: Постанова Вищого господарського суду від 10.01.2008 № 05-6-15/304.

1.5.28. Про внесення змін до деяких Інформаційних листів Вищого господарського суду України: Лист Вищого господарського суду від 08.04.2008 № 01-8/218.

1.5.29. Про деякі питання практики застосування норм Цивільного та Господарського кодексів України: Лист Вищого господарського суду від 07.04.2008 № 01-8/211.

1.5.30. Про практику застосування господарськими судами законодавства про рекламу: Лист Вищого господарського суду від 04.04.2008 № 01-8/205.

1.5.31. Про деякі питання застосування норм Господарського процесуального кодексу України, порушені у доповідних записках про роботу господарських судів у 2007 році: Лист Вищого господарського суду від 18.03.2008 № 01-8/164.

1.5.32. Про деякі питання практики застосування Закону України "Про третейські суди" (щодо винесення та надсилання окремих ухвал господарського суду): Лист Вищого господарський суд від 12.03.2008 № 01-8/118.

1.5.33. Про практику застосування законодавства у розгляді справ, що виникають з корпоративних відносин: Рекомендації Вищого господарського суду від 28.12.2007 № 04-5/14 // Бізнес-Бухгалтерія-Право. Податки. Консультації, 11.02.2008, № 6, стор.25; Вісник господарського судочинства, Січень 2008 р., № 1, стор.22.

1.5.34. Про практику застосування господарськими судами законодавства про захист прав на об'єкти інтелектуальної власності: оглядовий Лист Вищого господарського суду від 14.12.2007 № 01-8/974 // Бізнес: законодавство та практика, 2008 р., № 2, стор.40; Вісник господарського судочинства, Січень 2008 р., № 1, стор.84.

1.5.35. Про деякі питання практики застосування у вирішенні спорів окремих норм процесуального права: інформаційний лист Вищого господарського суду від 14.12.2007 № 01-8/973 // Бізнес: законодавство та практика, 2008 р., № 2, стор.50; Вісник господарського судочинства, Січень 2008 р., № 1, стор.75.

1.5.36. Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних з орендою земельних ділянок: Оглядовий лист Вищого господарського суду від 30.11.2007 № 01-8/918 // Бізнес: законодавство та практика, 2008 р., № 2, стор.23; Податки та бухгалтерський облік, 18.02.2008, № 14, стор.5; Вісник господарського судочинства, Січень 2008 р., № 1, стор.59.

1.5.37. Про деякі питання судової практики застосування Статуту залізниць України, інших норм транспортного законодавства: Оглядовий лист Вищого господарського суду від 29.11.2007 № 01-8/917 // Бізнес-Бухгалтерія-Право. Податки. Консультації, 28.01.2008, № 4, стор.25; Бізнес:законодавство та практика, 2008 р., № 2, стор.5; Вісник господарського судочинства, Січень 2008 р., № 1, стор.43.

1.5.38. Про визнання недійсними біржових торгів та визнання недійсним договору: Постанова Вищого господарського суду від 02.10.2007 № 23/153.

- 1.5.39. Про розірвання договору купівлі-продажу: Постанова Вищого господарського суду від 21.08.2007 № 2-11/2672-2007.
- 1.5.40. Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних із застосуванням конкурентного законодавства: Оглядовий лист Вищого господарського суду від 21.08.2007 № 01-8/741 // Публікації: Бізнес-Бухгалтерія-Право. Податки. Консультації, 08.10.2007, № 41, стор.44; Бізнес: законодавство та практика, 2007 р., № 16, стор.31; Податки та бухгалтерський облік, 08.10.2007, № 81, стор.15.
- 1.5.41. Про зміну способу виконання рішення: Постанова Вищого господарського суду від 16.08.2007 № 37/103.
- 1.5.42. Про визнання недійсними договору купівлі-продажу та договору дарування, повернення об'єкта приватизації в комунальну власність: Постанова Вищого господарського суду від 09.08.2007.
- 1.5.43. Про зобов'язання провести позачергові загальні збори: Постанова Вищого господарського суду від 06.08.2007 № 12/429пн.
- 1.5.44. Про деякі питання практики застосування статті 20 Господарського процесуального кодексу України: інформаційний лист Вищого господарського суду від 03.08.2007 № 01-8/622 // Бізнес: законодавство та практика, 2007 р., № 16, стор.19; Адвокат, Грудень 2007 р., № 11, стор.92.
- 1.5.45. Про повернення безпідставно набутого майна: Постанова Вищого господарського суду від 18.07.2007 № 25/11-06.
- 1.5.46. Про усунення перешкод у користуванні майном та виселення: Постанова Вищого господарського суду від 18.07.2007 № 2-8/2535-07.
- 1.5.47. Про визнання недійсними простих векселів: Постанова Вищого господарського суду від 12.07.2007 № 8/361.
- 1.5.48. Про зміну умов договору про сумісну діяльність по будівництву та експлуатації ТСЦ "Поділля": Постанова Вищого господарського суду від 11.07.2007 № 8/4933.
- 1.5.49. Про визнання недійсними установчих документів, запису про проведення державної реєстрації та припинення юридичної особи: Постанова Вищого господарського суду від 24.05.2007 № 15/301д/06-14/49д/07.
- 1.5.50. Про визнання договору застави таким, що втратив чинність: Постанова Вищого господарського суду від 23.05.2007 № 9/669/06.
- 1.5.51. Про звернення стягнення на майно: Постанова Вищого господарського суду від 23.05.2007 № 16/170.
- 1.5.52. Про визнання недійсним приймально-здавального акту та стягнення коштів: Постанова Вищого господарського суду від 23.05.2007 № 8/213/06.
- 1.5.53. Про відшкодування збитків: Постанова Вищого господарського суду від 23.05.2007 № 8/297.
- 1.5.54. Про усунення перешкод у здійсненні права користування та розпорядження нерухомим Майном: Постанова Вищого господарського суду від 22.05.2007 № 17/682-05.

1.5.55. Про стягнення боргу, неустойки, суми коштів за прострочення виконання боржником грошового зобов'язання: Постанова Вищого господарського суду від 22.05.2007 № 42/95-6/463.

1.5.56. Про стягнення збитків у вигляді упущеної вигоди: Постанова Вищого господарського суду від 22.05.2007 № 2/47-06.

1.5.57. Про визнання недійсними договорів купівлі-продажу та дарування акцій Закритого акціонерного товариства "Авторемонт": Постанова Вищого господарського суду від 21.05.2007 № 2-17/2006.

1.5.58. Про деякі питання практики застосування розділу XII Господарського процесуального кодексу України: Роз'яснення Вищого господарського суду від 28.03.2002 № 04-5/366.

1.5.59. Про деякі питання практики застосування Господарського процесуального кодексу України: Роз'яснення Вищого арбітражного суду від 18.09.1997 № 02-5/289.

1.5.60. Про деякі питання практики застосування статей 80 та 81 Господарського процесуального Кодексу України: Роз'яснення Вищого арбітражного суду від 23.08.1994 № 02-5/612.

1.5.61. Про деякі питання практики застосування заходів до забезпечення позову: Роз'яснення Вищого арбітражного суду від 23.08.1994 № 02-5/611.

1.5.62. Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних із захистом права власності на землю і землекористування: Роз'яснення Вищого арбітражного суду від 27.06.2001 № 02-5/743.

1.5.63. Про деякі питання підвідомчості і підсудності справ господарським судам: Рекомендації Вищого господарського суду від 27.06.2007 № 04-5/120 // Бізнес: законодавство та практика, 2007 р., № 16, стор.3; Вісник господарського судочинства, Серпень 2007 р., № 4, стор.33; Адвокат, Грудень 2007 р., № 11, стор.93.

1.5.64. Про деякі питання практики розгляду справ за участю іноземних підприємств і організацій: Роз'яснення Вищого господарського суду від 31.05.2002 № 04-5/608.

1.5.65. Про деякі питання практики застосування Закону України «Про підприємництво»: Роз'яснення Вищого арбітражного суду України від 06.08.97 р. № 02 - 5 / 276 // Збірник роз'яснень вищого арбітражного суду України. – К., 1998. – С. 145 – 150.

1.5.66. Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних із створенням, реорганізацією і ліквідацією підприємств: Роз'яснення Вищого арбітражного суду України від 12.09.96 р. № 02 – 5 / 334 // Бізнес. – 1996. - № 44. – С. 5 – 8. Про укладення договорів відособленими підрозділами юридичних осіб: Роз'яснення Вищого арбітражного суду України від 30.03.95 р. № 02 – 5 / 220 // Збірник поточного законодавства, нормативних актів, арбітражної та судової практики. – 1995. - № 1. Про деякі питання практики перегляду рішень, ухвал, постанов за нововиявленими обставинами: Роз'яснення Вищого господарського суду від 21.05.2002 № 04-5/563.

1.5.67. Про судові рішення: Постанова Верховного Суду від 29.12.1976 №11.

1.5.68. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 50 народних депутатів України щодо офіційного тлумачення окремих положень ч. 1 ст. 4 Цивільного процесуального кодексу України (справа про охоронюваний законом інтерес) від 1.12.2004 р. № 18-рп/2004 // Офіційний вісник України. – 2004. - № 50. – ст. 3288.

1.5.69. Про деякі питання практики визначення підсудності справ та передачі справ з одного господарського суду до іншого. Інформаційний лист Вищого господарського суду України від 26.03.2002 № 01-8/350 // Вісник господарського судочинства. - 2002. - № 3. - С. 125-126.

1.5.70. Про деякі питання участі прокурора у розгляді справ, підвідомчих господарським судам. Роз'яснення Президії Вищого господарського суду України від 22.05.2002 р. № 04-5/570 / / Вісник господарського судочинства. - 2002. - № 3. - С. 95-98.

1.5.71. Про практику Верховного Суду України щодо застосування норм законодавства про підвідомчість справ господарським судам. Інформаційний лист Вищого господарського суду України від 26.03.2004 р. № 01-8/534 // Вісник господарського судочинства. - 2004. № 3. - С. 100-110.

1.5.72. Про практику Верховного Суду України щодо участі прокурора у розгляді справ, підвідомчих господарським судам Інформаційний лист Вищого господарського суду України від 18.06.2004 р. № 01-8/1172 // Вісник господарського судочинства. - 2004. - № 3. - С. 171-177.

1.5.73. Про практику Верховного Суду України щодо сплати державного мита витрат на інформаційно-технічне забезпечення судового процесу. Інформаційний лист Вищого господарського суду України від 06.09.2004 р. № 01-8/1525 // Вісник господарського судочинства. - 2004. - № 4. - С. 116-127.

1.5.74. Про практику Верховного Суду України щодо застосування норм законодавства про підвідомчість справ господарським судам. Інформаційний лист Вищого господарського суду України від 21.07.2005 р. № 01-8/ 1281 // Вісник господарського судочинства. - 2005. - № 5. - С. 41-57.

1.5.75. Про деякі питання практики виконання рішень, ухвал, постанов господарських судів України: Роз'яснення Вищого господарського суду від 28.03.2002 № 04-5/365.

2. Підручники:

2.1. Васильєв С.В. Господарський процес України: Підручник. – К.: ЕСПАДА. – 2010, 288с.

2.2. Господарське процесуальне право України: Підручник / За ред. О. І. Харитонової. - К.: Істина, 2008. - 360 с.

2.3. Господарське процесуальне право: Підручник / О.П. Подцерковний, О.О. Квасницька, Т.В. Степанова та ін., За ред. О.П. Подцерковного, М.Ю. Картузова. - Х.: Одиссей, 2011. – 400 с.

2.4. Чернадчук В.Д., Сухонос В.В., Нагребельний В.П. та ін. Господарське процесуальне право України: Підручник / В.Д. Чернадчук, В.В.

Сухонос, В.П. Нагребельний, Д.М. Лук'янець; За заг. Ред.. к.ю.н. В.Д. Чернадчука. – Суми ВТД «Університетська книга», 2006. – 331 с.

3. Навчальні посібники, інші дидактичні та методичні матеріали:

3.1. Абрамов Н.А. Хозяйственное процессуальное право Украины: Учебное пособие (курс лекций). – Харьков: «Одиссей», 2002, – 256 с.

3.2. Балюк І. А. Господарське процесуальне право: Навч. посіб. - К.: КНЕУ, 2008. - 224с.

3.3. Васильев С.В. Хозяйственное судопроизводство Украины: Учебное пособие. – Харьков: “Эспада”, 2002.

3.4. Господарське процесуальне право України: навч. посіб. / В. Л. Костюк, К. М. Біда, В. В. Бонтлаб [та ін.]; за заг. ред. В. Л. Костюка. - К.: Ін Юре, 2009. - 223 с.

3.5. Господарський процес: підручник / Світличний О.П. – Вид. 2, перероб. і доп. – К.: НУБіП України, 2018. – 342 с.

3.6. Зобов'язальне право: теорія і практика. Навчальний посібник для студентів юридичних вузів і факультетів університетів / О.В. Дзера, Н.С. Кузнецова, В.В. Луць та інші. За ред. О.В. Дзери. – К.: Юрінком Інтер”, 2000. – 912 с.

3.7. Кройтор В.А. Претензии и иски в практике разрешения хозяйственных споров: Науч.-практ. пособие. - Х.: Зспада, 2001. - С. 153-217.

3.8. Роїна О.М. Господарський процес : практ. посіб. / Роїна О.М. [4-те вид., доп. і перероб.]. - К. : КНТ, 2008. - 180 с.

3.9. Чернадчук В.Д., Сухонос В.В. Основи господарського процесуального права: Навчальний посібник. - Суми: ВТД «Університетська книга», 2003. - 220 с.

3.10. Щербина В.С. Господарське право України: Навч. посібник. - К.: Юрінком Інтер, 2001. - С. 367-370.

3.11. Шелухін М.Л. Зубатенко О.М. Господарське процесуальне право: Навч. посібник у схемах. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 264с.

4. Монографії та наукові видання:

4.1. Авдюков М. Г. Судове рішення. — М., 1959. — 139 с.

4.2. Беяневич О.А. Господарське договірне право України (теоретичні аспекти): Монографія. – Юрінком Інтер, 2006. – 592 с.

4.3. Боровик С.С., Джунь В.В., Мудрий С.М. Захист прав суб'єктів господарювання в арбітражних судах України. - К.: Оріяни, 2001. - 228 с.

4.4. Васильев С.В., Ніколенко Л.М. Доказування та докази у господарському процесі: Монографія. – Харків: Еспада, 2004. – 192 с.

4.5. Господарські суди в Україні: правові засади організації та здійснення правосуддя / За заг. ред. Д.М. Притики, – К.: Видавничій Дім “Ін Юре”, 2002. – 624 с.

4.6. Губарь Т. Усунення судом недоліків у винесеному їм рішенні //Автореф. дис. канд. юрид. наук. — Х., 1974. — С. 13—18.

4.7. Гурвич М. А. Судове рішення. Теоретичні проблеми. — М., 1976.— 147 с.

4.8. Каменков В.С. Защита интересов юридических лиц и граждан в хозяйственном (арбитражном) процессе. — Минск: “Амалфея”, 2001. - С.23.; С. 29-30.; С.170-171.

4.9. Коваль И.Ф. Защита деловой репутации субъектов хозяйствования антимонопольными органами Украины: Монография. — Донецк: Норд-Пресс, ДонНУ, 2006. — 190 с.

5. Інші джерела:

5.1. Беяневич В.Е. Господарський процесуальний кодекс України: (із змінами і допов. Станом на 22 верес. 2005 р.): Наук.-практ. комент. — К.: Видавництво «Юстініан», 2006. — 672 с.

5.2. Беяневич О. Верховенство права і законність як принципи господарського процесуального права // Право України. — 2011. — № 7. — с. 13-21

5.3. Беяневич О. Про спеціалізацію в правовому регулюванні господарських договірних відносин // Право України. — 2010. — 8. — с.64.

5.4. Белкін М.Л., Белкіна Ю.Л. Актуальні питання призначення судових експертиз у господарському процесі // Вісник господарського судочинства. — 2009.— №3. — С. 178.

5.5. Белкін М.Л., Белкіна Ю.Л. Застосування принципу розумності в господарських і цивільних спорах// Вісник господарського судочинства. — 2009.— №1. — С. 98.

5.6. Бондар І.В. Становлення інституту перегляду за ново виявленими обставинами у процесуальному законодавстві // Вісник господарського судочинства. — 2009.— №2. — С. 96.

5.7. Вечірко І.О. Основні стадії провадження у справі про банкрутство: особливості класифікації та змісту // Вісник господарського судочинства. — 2009.— №3. — С. 58.

5.8. Гогусь Т. Нормотворення з питань організації та діяльності суду / Право України. — 2009.— №1.— С.53.

5.9. Господарський процесуальний кодекс України з постатейними матеріалами / Уклад. В.Е. Беяневич. - К.: Юстініан, 2002. - 544 с.

5.10. Грек Б.М., Буряк О.В. Загальна характеристика поняття "позовна давність" та його роль у вирішенні спорів // Вісник господарського судочинства. — 2009.— №2. — С. 104.

5.11. Громов Н., Кечеруков С. Законна сила судового рішення // Законність. - 1999. - № 2.

5.12. Гуменюк В. Компетенція міжнародного комерційного арбітражу при розгляді зовнішньоторговельних спорів за договірною підсудністю/ Право України. — 2009.— №8.— С.124.

5.13. Гурвич М. А. Загальобов'язковість і законна сила судового рішення // Тр. ВЮЗИ. Т. XVII. — М. 1971. — С. 179.

- 5.14. Демченко С.Ф. Ефективність економічного судочинства // Вісник господарського судочинства. – 2009.– №5. – С. 42.
- 5.15. Демченко С.Ф. Теоретичні аспекти становлення і розвитку економічного судочинства в Україні / С.Ф. Демченко. – К.: Преса України, 2009.
- 5.16. Дем'як В.М. Принципи визначення правового статусу учасників господарського процесу в Україні// Судова влада України: офіційний веб-портал. – 04 лютого 2011р. .: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://court.gov.ua/>
- 5.17. Добровольська В. Сутність та перспективи подальшого розвитку господарського судочинства // Право України. – 2009.– № 2.– С. 176.
- 5.18. Добровольських В.В. Деякі питання контролю судочинства в Україні // Вісник господарського судочинства. – 2009.– № 5. – С. 65.
- 5.19. Домбровська О.В. Санкції як форма вираження конституційно-правової відповідальності// Вісник господарського судочинства. – 2008.– №6. – С. 91.
- 5.20. Картузов М.Ю. Проблемні питання застосування запобіжних заходів у судовому процесі // Вісник господарського судочинства. – 2009.– №4. – С. 100.
- 5.21. Каменков В. Судові дебати і репліки при закінченні (поновленні) розгляду справи // Право України. – 2011. – № 7. – С. 57–62.
- 5.22. Коваль В. Аналогія закону і здійснення правосуддя у господарських справах // Право України. - 2011- № 7 - С. 189-197.
- 5.23. Ковальова В. Про процесуальні форми проведення судових експертиз // Право України. - 2000. - № 8. - С. 73-75.
- 5.24. Кот О.В. Рішення господарського суду: проблеми викладення змісту // Вісник господарського судочинства. – 2009.– № 5. – С. 109.
- 5.25. Кубко Є. Міжнародно-правові стандарти в господарському судочинстві (методологічні питання) // Право України. – 2011. – № 7. – С. 21-29
- 5.26. Мамутов В.К. Конституция и развитие хозяйственного законодательства // Предпринимательство, хозяйство и право. – 1997. - № 1. – С. 3 – 6.
- 5.27. Мілаш В. Переддоговірні відносини у сфері господарювання: проблеми теорії і практики // Право України. – 2010. – 4. – С. 258.
- 5.28. Мізіна Т. Проблеми захисту прав суб'єктів підприємницької діяльності / Підприємництво, господарство і право. – 2008. – № 10. – С. 165.
- 5.29. Молодик К. Спир між сторонами господарського процесу: критерії оцінки / Право України. – 2009. – № 4. – С. 106.
- 5.30. Москвич Л. Принцип спеціалізації судів: вітчизняний та міжнародний досвід / Право України. – 2009. – № 9. – С. 26.
- 5.31. Напівмордвинів Д. И. Законна сила судового рішення. — Тбілісі, 1964. — С. 28.
- 5.32. Ніколенко Л.М. Теоретичні питання доступності правосуддя у господарському і цивільному судочинстві// Вісник господарського судочинства. – 2009.– №2. – С. 71.

5.33. Осетинський. Конкуренція судових юрисдикцій в аспекті забезпечення усталеної судової практики у земельних спорах // Вісник господарського судочинства. – 2009.– №5. – С. 21.

5.34. Осетинський А. Сучасна роль касаційної інстанції в умовах реформування господарського судочинства // Право України. – 2011. – № 7. – с. 50-57

5.35. Павлюченко Ю. Примусове виконання визнаної претензії // Право України. – 2011. – № 7. – с. 78-83

5.36. Пискарев И. К., Іванова С. А. Винесення рішення /Під ред. М. К. Треушнікова //Коментар до Цивільного процесуального кодексу РФ. — М., 1997. — С. 274.

5.37. Подцерковний О. Щодо зовнішнього та внутрішнього виміру поняття «господарський процес» // Право України. – 2011. – № 7. – с.4-13.

5.38. Подцерковний О. Про необхідність підвищення уваги до методології тлумачення господарського законодавства // Право України. – 2010. – 4. – с.265.

5.39. Пригуза П.Д. Логіко-семантичний аналіз відсутності боржника у судовій практиці України // Вісник господарського судочинства. – 2008.– №2. – С. 36.

5.40. Притика Д.М., Тітов М.І., Гайворонський В.М. Господарський процесуальний кодекс України: Наук.-практ. коментар. - Х.: Консум, 2003. – 320 с.

5.41. Притика Д.М., Шустік О.Ю. Коли закони чіткі – чітке правосуддя // Вісник господарського судочинства. – 2008.– №6. – С. 68.

5.42. Притика Д. Актуальні питання кодифікації господарського судочинства в Україні // Право України. – 2011. – № 7. – с.29-43

5.43. Пушай В.І. Теоретичні та прикладні аспекти відступлення права вимоги// Вісник господарського судочинства. – 2008.– №6. – С. 105.

5.44. Роїна О.М. Господарський процес. Збірник процесуальних документів. (З можливістю копіювання). – К.: С.В.Д. ТРЕЙДІНГ, 2002. – 92с.

5.45. Руденко М. Представництво прокуратурою України інтересів держави у господарському суді: проблеми теорії та практики // Право України. - 2001. - № 11. - С. 49-52.

5.46. Руденко М., Глаговський В. Представництво прокуратурою інтересів громадянина або держави в суді (теоретичні і практичні аспекти) // Право України, 1997. — № 11. С. 49-52.

5.47. Сергієнко Н.М. Вплив рішень Конституційного Суду України на правозастосовчу практику судів спеціалізованої юрисдикції // Вісник ВАСУ, 2000. — №4. – С. 138-141.

5.48. Спасибо-Фатєєва І.В. Наслідки недійсності правочинів// Вісник господарського судочинства. – 2008.– №2. – С. 79.

5.49. Статмордвинів Д. И. Законна сила судового рішення. — Тбілісі 1964 — С. 28.

5.50. Стахурський. Проблеми визначення підвідомчості земельних спорів господарськими судами України // Вісник господарського судочинства. – 2009.– №5. – С. 35.

5.51. Ступаченко О.Д. Перспективи реформування національної системи в концепції Європейської інтеграції України / Право України. – 2009.– №7.– С.17.

5.52. Тимченко Г.П. Попереднє судове засідання як етап підготовки справи до судового розгляду // Вісник господарського судочинства. – 2008.– №2. – С. 104.

5.53. Устименко В., Джабраїлов Р. Принцип верховенства права: неповнота врахування у законодавстві України та наслідки (господарсько-правовий аспект) // Право України. – 2010. – 8. – с.80.

5.54. Фомченков Д. Господарські суди на захисті інтелектуальної власності // Право України. - 2001. - № 10. - С. 92-93.

5.55. Фурса С. Проблеми виконання рішень господарських судів: нові механізми та відповідальність // Право України. – 2011. – № 7. – с.67-73

5.56. Чечина Н. А. Норма права і судове рішення. — Л., 1961. — 57 с.

5.57. Щербина В. Деякі проблеми удосконалення господарського процесуального законодавства // Право України. – 2010. – 8. – с.13.

5.58. Яремко В., Мальський В. Право на відшкодування витрат адвоката в господарському процесі // Інфо профіт-консул. – 01/04/2011р.: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: [http:// info@profit-consul.com](http://info@profit-consul.com)

6. Інтернет-ресурси:

<http://www.president.gov.ua>. – офіційний веб-сайт Президента України.

<http://www.portal.rada.gov.ua> – офіційний веб-сайт Верховної Ради України.

<http://www.kmu.gov.ua> – офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України.

<http://www.court.gov.ua/vscourt> – офіційний веб портал судової влади в Україні

<http://www.minjust.gov.ua> – Офіційний веб-сайт Міністерства юстиції України.

<http://www.reyestr.court.gov.ua> – єдиний реєстр судових рішень в Україні.

<http://www.vkka.gov.ua> – офіційний сайт Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури.

<http://www.nbuv.gov.ua> – Національної бібліотеки України ім. В.І.Вернадського

<http://www.catalogue.nplu.org> – Національна парламентська бібліотека України.